

LA/Petri Jääskinen/AN

13.5.1985

Till arbetspensionsanstalterna

**FÖRHÖJNING FÖR DRÖJSMÅLSTID I PENSIONER SOM UTBETALAS I STÖD AV StPL
OCH StFamPL**

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om statens pensioner och lagen om statens familjepensioner.

I propositionen föreslås, att i StPL och StFamPL skall intas stadganden om betalning av förhöjning på fördröjd pensionsrat. Det föreslås, att förhöjningen skall utgöra 16 procent om året, när utbetalningen av pension som beviljas försenas mer än tre månader. Förslaget motsvarar de ändringar som trätt i kraft 1.4.1985 i pensionslagarna för den privata sektorn.

De lagar som propositionen avser föreslås att försättas i kraft så snart riksdagen entagit dem.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar
angående ändring av lagen om statens pensioner och lagen om
statens familjepensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås, att i lagen om statens pensioner och lagen om statens familjepensioner skall intagas stadganden om betalning av förhöjning på fördröjd pensionsrat. Förhöjningen föreslås utgå med 16 procent om året, då utbetalningen av pension som beviljas blir försenad över tre månader.

MOTIVERING

1. Nuvarande läge

Räntelagen (633/82) trädde i kraft den 1 januari 1983. I sitt svar på regeringens proposition med förslag till räntelagstiftning (Reg.prop. nr 109/1981 rd.) förutsatte riksdagen, att regeringen omedelbart skulle vidta åtgärder för att ändra bl.a. lagarna om pensionsförsäkring så, att till dessa skulle fogas enhetliga stadganden om betalning av dröjsmålsränta. Till lagen om pension för arbetstagare, lagen om sjömanspensioner, lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen fogades genom lagar av den 21 december 1984 (938—941/84), som trädde i kraft den 1 april 1985, stadganden om förhöjning av pension eller annan förmån. I regeringens proposition (Reg.prop. nr 16/1984 rd.) med förslag till nämnda lagar motiverades de nya stadgandena bl.a. så, att en försening vid ändringssökande kan leda till oskäligen svårigheter för sökanden. I propositionen ansågs det, att dröjsmålsräntan beträffande de lagstadgade försäkringar som det är fråga om framför allt vore en tillräcklig ersättning för den skada som förmånstagaren lider på grund av försening. Enligt propositionen är avsikten att genom stadgandena

om dröjsmålsränta förebygga dröjsmål vid behandlingen av förmånsärenden.

Då riksdagen antog ovannämnda lagar förutsatte den, att regeringen efter det att utredningen av ärendet blivit färdig till riksdagen avlåter erforderliga lagändringsförslag om gottgörelse för den offentliga förvaltningens fördröjda pensioner. Riksdagens socialutskott hade i sitt betänkande (socialutskottets betänkande nr 13/1984 rd.) över regeringens ifrågavarande proposition ansett, att betalningen av förhöjningen även i de offentlighetsrättsliga samfundens pensionssystem är nödvändig med tanke på medborgarnas likställighet och pensionernas koordinering.

2. Ärendets beredning

Ärendet har beretts i statens delegation för pensionärenden, i vilken bl.a. de centralorganisationer som företräder de statsanställda är representerade.

3. Propositionens innehåll

Föreslås att till lagen om statens pensioner och lagen om statens familjepensioner fogas stadganden om betalning av förhöjning av försenad pensionsrat, då betalningen av pension som beviljas blir försenad över tre månader. I enlighet med de stadganden som fogats till lagen om pension för arbetstagare, lagen om sjömanspensioner, lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen beräknas förhöjningen av försenad pensionsrat, som utgår enligt lagen om statens pensioner och lagen om statens familjepensioner, för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad då förmånstagaren hos statskontoret framställt sina anspråk samt en sådan utredning om pensionens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom med beaktande även av statskontorets möjligheter att skaffa utredning. Pensionsförhöjningen utgår med 16 procent om året och dess beskattning följer pensionens beskattning. Vidare föreslås, att förhöjning som understiger 15 mark inte skall betalas.

Med stöd av gällande stadganden är personalen vid vissa inrättningar som åtnjuter lagstadgat statsunderstöd, innehavare av tjänst och timlärare vid grundskolor och gymnasier samt vissa andra kommunalanställda persongrupper, personalen vid privata gymnasier, lärare vid privata läroanstalter för lantbruk, huslig ekonomi och hemslöjd, föreståndare för samt forstmästare, forstekniker och lärare vid privata forstläroanstalter samt personalen vid vissa s.k. VALTAVA-inrättningar berättigade att av statens medel erhålla ålders-, invalid- och arbetslöshetspension i tillämpliga delar enligt samma stadganden som person som

står i tjänsteförhållande eller arbetsförhållande till staten. Pensionsrätten kan basera sig på något stadgande i speciallagstiftningen, eller på lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/69). Efter ovannämnda personers död erläggs efter dem av statens medel familjepension i tillämpliga delar enligt samma stadganden som efter person som stått i tjänste- eller arbetsförhållande till staten. Stadgandena om förhöjning gäller samtliga sådana pensioner, som i tillämpliga delar fastställs enligt lagen om statens pensioner och lagen om statens familjepensioner.

4. Propositionens ekonomiska verkningar

Statskontoret beviljar årligen ca 16 000 pensioner. Den genomsnittliga behandlingstiden för pensionsansökningarna är under två månader. Pensionsförhöjningen skulle ha ekonomisk betydelse endast i fråga om ett synnerligen litet antal ärenden med en exceptionell lång behandlingstid, då pensionsrätten exempelvis avgörs först efter fullföljdsförfarande. Merkostnaderna till följd av pensionsförhöjningen skulle uppgå till ca 150 000 mark i året.

5. Ikraftträdande

De i propositionen ingående lagarna föreslås bringande i kraft så snart de antagits av Riksdagen.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66) i stället för dess genom lag av den 31 januari 1985 (91/85) upphävda 14 § en ny 14 § som följer:

14 §

Fördröjs utbetalningen av pension som avses i denna lag, betalas den förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen av pensionen är 16 procent per år. Skyldighet att betala pensionen förhöjd gäller likväl inte den del av pensionen som utges

till försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa.

Förhöjningen av pensionen skall räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden

innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad då förmånstagaren hos statskontoret framställt sina anspråk samt en sådan utredning om pensionens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom med beaktande även av statskontorets möjligheter att skaffa utredning. För sådan pensionsrat som med stöd av ett och samma beslut skall betalas senare räknas dock förhöjningen från förfalldagen. Har rättelse påyrkats eller ändring sökts i statskontorets beslut, kan rättelsenämnden vid statskontoret eller högsta förvaltningsdomstolen, om statskontoret påvisar att i förmånstagarens förhållanden inträffat en väsentlig förändring under den tid ett förfarande som gäller rättelseyrkande eller sökande av ändring varit anhängigt, besluta att förhöjningen skall beräknas från en senare tidpunkt.

Beror det av förmånstagaren att pension inte kunnat utbetalas i rätt tid, är statskontoret inte skyldigt att betala pensionen förhöjd för längre tid än från den dag då hindret statskontoret veterligen upphörde. Om utbetalningen av pension fördröjs till följd av stadgande i lag eller på

grund av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betalningsrörelsen eller av annat liknande oöverstigligt hinder, är statskontoret inte skyldigt att betala pensionen förhöjd för det dröjsmål som orsakas av dylikt hinder.

Pensionsförhöjning som understiger 15 mark skall inte betalas. Övannämnda belopp justeras årligen enligt det löneindextal som nämns i 9 § lagen om pension för arbetstagare. Det justerade beloppet avrundas till närmaste fulla markbelopp.

Denna lag träder i kraft den

198

Lagen tillämpas inte på ärende som innan lagen trätt i kraft har gjorts anhängigt vid statskontoret. Stadgandena om förhöjning av pension skall dock tillämpas på sådan i 14 § 2 mom. avsett pensionsrat vars förfalldag infaller de dag lagen träder i kraft eller senare.

Det belopp som är stadgat i 14 § 4 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för år 1984.

2.

Lag

om ändring av lagen om statens familjepensioner

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen den 31 december 1968 om statens familjepensioner (774/68) i stället för dess genom lag av den 31 januari 1985 (91/85) upphävda 9 § en ny 9 § som följer:

9 §

Fördröjs utbetalningen av familjepension som avses i denna lag, betalas den förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen av familjepensionen är 16 procent per år. Skyldighet att betala familjepensionen förhöjd gäller likväl inte den del av pensionen som utges till försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet.

Förhöjningen av familjepensionen skall räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad då förmånstagarna hos statskontoret framställt sina anspråk samt en sådan utredning om familjepensionens grund och belopp som skäligen kan krävas av dem med beaktande även av statskontorets möjligheter att skaffa utredning. För sådan familjepensionsrat

som med stöd av ett och samma beslut skall betalas senare räknas dock förhöjningen från förfalldagen. Har rättelse påyrkats eller ändring sökts i statskontorets beslut, kan rättelsenämnden vid statskontoret eller högsta förvaltningsdomstolen, om statskontoret påvisar att i förmånstagarens förhållanden inträffat en väsentlig förändring under den tid ett förfarande som gäller rättelseyrkande eller sökande av ändring varit anhängigt, besluta att förhöjningen skall beräknas från en senare tidpunkt.

Beror det av förmånstagaren att familjepension inte kunnat utbetalas i rätt tid, är statskontoret inte skyldigt att betala familjepensionen förhöjd för längre tid än från den dag då hindret statskontoret veterligen upphörde. Om utbetalningen av familjepension fördröjs till följd av

stadgande i lag eller på grund av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betalningsrörelsen eller av annat liknande oöverstigligt hinder, är statskontoret inte skyldigt att betala pensionen förhöjd för det dröjsmål som orsakas av dylikt hinder.

Familjepensionsförhöjning som understiger 15 mark skall inte betalas. Övannämnda belopp justeras årligen enligt det löneindextal som nämns i 9 § lagen om pension för arbetstagare. Det justerade beloppet avrundas till närmaste fulla markbelopp.

Denna lag träder i kraft den 1985 .

Lagen tillämpas inte på ärende som innan lagen trätt i kraft har gjorts anhängigt vid statskontoret. Stadgandena om förhöjning av familjepension skall dock tillämpas på sådan i 9 § 2 mom. avsett familjepensionsrat vars förfallodag infaller den dag lagen träder i kraft eller senare.

Det belopp som är stadgat i 9 § 4 mom. motsvarar det löneindextal som fastställes för år 1984.

Helsingfors den 3 maj 1985

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister Pekka Vennamo